

Národní filmový archiv

CZ610000130

---

inventář

archivní pomůcka č. 163

NAD č. 220

Staněk Jan (1919–1945)

[1924]–1945 (1997)

**Zpracoval:
Luboš Marek**

Hradištko pod Medníkem 2017

I. Dějiny původce archivního souboru

Identifikátor INTERPI: bude doplněn po vytvoření databáze INTERPI

Preferovaná forma jména: Jan Staněk

Typ preferované formy jména: –

Variantní/paralelní formy jména: js; JS; J.S.; J. S.; J. Staněk; Staněk (zkratkové podoby jména), Jenda Staněk (hovorová varianta jména)

Datum narození: 1919-01-31

Místo narození: Praha

Datum úmrtí: 1945-05-10

Místo úmrtí: Praha

Datace působení původce: –

Stručná charakteristika: majitel a ředitel tiskárny, vydavatel plakátů, amatérský filmař a člen čs. klubu kinoamatérů

Životopis: Jan Staněk se narodil dne 31. ledna 1919 v pražských Nuslích. Jeho otec Vilém Staněk (1891-1944) byl vlastníkem knihtiskárny. Matka Markéta Staňková roz. Pokorná (1895-1957) se narodila dne 18. 10. 1895 v Budapešti. Rodiče kromě Jana vychovávaly ještě další dva mladší sourozence Viléma a Martu. Jan své dětství prožil v pražských čtvrtích Nusle a Horní Krč. Vzhledem k tomu, že rodina vlastnila knihtiskárnu, byl Janův profesní osud už předem určen. Typografii se vyučil v jejich rodinné tiskárně. V době první republiky si svoje obzory rozšiřoval také cestováním po evropských zemích, z několika absolvovaných cest stojí za zmínku např. návštěva Letních olympijských her v Berlíně (1936).

V rodinné knihtiskárně, která se jako první na našem území specializovala na linoleotisk, se Jan Staněk zaměřoval především na návrhy a výrobu divadelních plakátů, z nichž mnohé jsou dodnes ceněny. Formálně vedl reklamní oddělení a od čtyřicátých let dvacátého století převzal po otci Vilémovi chod celé společnosti.

Zajímavostí je, že v období Protektorátu Čechy a Morava působil také jako spojka u protiletcecké ochrany.

Ve svém volném čase se věnoval i amatérské filmové tvorbě, za kterou byl v roce 1941 oceněn na filmové soutěži amatérského filmu. Je pokládán za autora více než třiceti převážně dokumentárních amatérských filmů a také několika scénářů. Jan Staněk byl od r. 1941 organizován v čs. klubu kinoamatérů. Kromě filmu se zaměřoval i na fotografování.

První manželství, které uzavřel s Evou Česánkovou, nebylo šťastné a po nějaké době bylo rozvedeno. Druhý sňatek Jana Staňka proběhl dne 18. října 1941, kdy byl oddán s úřednicí a korektorkou Libuší Waicovou (1917-?), pocházející z Příbrami. Z tohoto manželství vzešla dcera Jana.

Životní osud Jana Staňka se naplnil dne 10. května 1945, kdy podlehl následkům zranění, které utrpěl při květnovém povstání v pražských ulicích.

Amatérská filmografie:¹

FANTOM HOTELU

HRUŠKA

JAK DĚLÁME PLAKÁTY (r. 1941)

JEDNOU V ROCE

JENÍČEK KOUZELNÍČEK

LÉTO

MATKA, DCERA + NOVOROZENĚ

NARODILA SE NÁM JANIČKA

NAŠE SVATBA

NÁTURA (R. 1942)

OBĚD NA ZAHRADĚ

POHYB (r. 1942)

SENSACE - SVĚT V OBRAZE

TATÍNKŮV POHŘEB

TRH ROZMARU

V ZAJETÍ DŽUNGLE (r. 1942)

VESELÍ ZPĚVÁČCI

---

¹ Amatérská filmografie byla sestavena na základě dochovaných filmových materiálů, které určil Jiří Horníček z oddělení kurátorů NFA. Datace u vybraných titulů byla doplněna autorem inventáře za využití dostupného archivního materiálů.

ŽENICH U GREISE

„10“

Vztahy:

Vilém Staněk (1891-1944), otec

Markéta Staňková roz. Pokorná (1895-1957), matka

Jana Staňková, dcera (1945)

Libuše Staňkova roz. Waicovou (1917-2015), manželka

Eva Staňková roz. Česánková, manželka

Autor záznamu: Luboš Marek

Informační prameny:

Národní archiv (dále NA), f. Policejní ředitelství Praha – všeobecná spisovna 1941–1950, kar 10833, sign. S 5163/3 Staněk Jan

NA, f. Policejní ředitelství Praha – evidence osob, sign. Staněk Jan

NFA, f. Československý klub kinoamatérů (neuspořádáno)

Emil P r a ž a n, *Kronika českého amatérského filmu: 70 let ČCK*, Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu 2005

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny archivního souboru: Pozůstalost byla před převzetím uložena u dcery Jana Staňka, některé archiválie vykazují znaky poškození od prachu. Z archivního souboru nelze přesně určit, jak byla pozůstalost před převzetím do NFA tříděna. Filmové materiály byly po převzetí předány k odbornému zpracování do oddělení kurátorů NFA. V oddělení písemných archiválií byl fond zpracován krátce po darování na počátku roku 2017.

Přímý zdroj akvizice: Torzo pozůstalosti bylo předáno Národnímu filmovému archivu Janou Schmitt-Falckenberg z Prahy na základě darovací smlouvy č.j. NFA 1424/2016 ze dne 15. listopadu 2016.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Archivní charakteristika archivního souboru: Předběžné pořádací práce na fondu byly zahájeny ihned při převzetí do Národní filmového archivu. Při

prohlídce bylo zjištěno, že soubor nebyl tvořen žádnými logickými celky. Následně byl soubor Lubošem Markem roztríděn do tematických celků a vytvořen soupis, který je přílohou darovací smlouvy. Přestože je obtížné určovat u osobního fondu úplnost, lze konstatovat, že je velmi torzovitý.

Při finálním zpracování v roce 2017 pak byly některé předběžné celky opět přemanipulovány, aby lépe vyhovovaly pozdějšímu badatelskému využití.²

V rámci fondu byla provedena pouze vnitřní skartace papírových desek a složek bez vztahu k původci.

Způsob uspořádání: Při pořádání fondu bylo zvoleno upravené pořádací schéma Národního filmového archivu pro osobní pozůstalosti.

1 Životopisný materiál

1/1 Osobní doklady, diplomy, ceny legitimace, vysvědčení

1/1/1 Diplomy

2 Odborná umělecká a literární činnost

2/1 Literární činnost

2/1/1 Scénáře, libreta a náměty

2/2 Umělecká činnost

2/3 Pomocný a studijní přípravný materiál

2/3/1 Filmové náměty-podklady

2/3/1 Fotografie z natáčení filmů

3 Veřejná činnost

3/1 Vlastní firma

4 Ilustrační materiál o původci filmu

4/1 Fotografie, vyobrazení

4/2 Vzpomínky, oslavné projekty

4/3 Soupisy prací

4/4 Smuteční oznámení, nekrology, proslovy nad rakví

4/5 Varia

5 Písemnosti týkající se rodinných příslušníků

---

² Při zpracování osobního fondu byla neúspěšně prověřena evidence bývalého Studijního ústavu Ministerstva vnitra.

Pravidla zpracování jednotky popisu:

Interní pravidla Národního filmového archivu pro zpracování osobních pozůstalostí z roku 1995.

Základní pravidla pro zpracování archiválií z roku 2015.

Budoucí přírůstky: –

Odkazy na příbuzné dokumenty, archiválie a pomůcky pro vyhledávání:

NFA, Sběrka amatérského filmu, filmy Jana Staňka (nezpracováno)

Fyzický stav archivního souboru: Archiválie vykazují znaky fyzického poškození od prachu, pravděpodobně vzhledem k nevhodnému způsobu uložení u původce. U části archiválii došlo v minulosti k částečné perforaci. Fotoalbum má poškozenou vazbu a část fotografických snímků na listech přímo chybí. Z důvodu uložení ve vlhkých prostorách vykazují kovové části lepičky na filmové pásy znaky nastupující rzi.

IV. Tematický popis archivního souboru

Podle charakteru dochovaného materiálů lze předpokládat, že se jedná převážně o dokumenty, které vznikly za života Jana Staňka.

V rámci skupiny Životopisný materiál (signatura 1) se nachází pouze diplom za umístění v Protektorátní soutěži amatérského filmu.

Ve fondu jsou také zastoupeny materiály, které se vztahují k odborné a umělecké činnosti (signatura 2), především se jedná o krátké scénáře (2/1/1) a fotografickou dokumentaci umělecké činnosti (2/2).

Do skupiny nazvané Vlastní firma (3/1) pak byly vloženy archiválie, které mají bezprostřední vztah ke Knihtiskárně Staněk v Praze Nuslích, kterou Jan Staněk také vlastnil. Základní informace o historii tohoto podniku lze pak dohledat v letáku s názvem *Tiskařská generace Staňků* (3/1//1).

Ilustrační materiál o původci je v tomto osobní fondu zastoupen především několika fotografiemi původce, dále je zde i několik snímků z rodinných dovolených. Ve skupině s názvem soupisy prací (4/3) lze nalézt seznamy filmů a plakátů, které pravděpodobně vznikly až po smrti Jana Staňka. Za zmínku stojí i skupina varia (4/5), kde lze nalézt švýcarskou lepičku na filmy o velikosti 8 mm,

kterou používal Jan Staněk při stříhu svých filmů. Do poslední signatury číslo 5 písemnosti týkající se rodinných příslušníků byly umístěny fotografie rodinných příslušníků Jana Staňka.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Zpracovatel jednotky popisu: Marek Luboš

Datum popisu: 27. 02. 2017

Prameny a literatura: viz Informační prameny.

Ref. ozn.	Formální název jednotky popisu	Datace vzniku	EJ (počet a druh)	Jazyk	Poř. č.
CZ610000130//220	Staněk Jan	[1924]–1945 (1997)	1 kar 76 sfi 2 fal 11 fsn 1 jin	Čeština Slovenština Němčina	1

Ref. ozn.	Obsah	Datace vzniku	EJ (počet a druh)	Ukl. č.	Poř. č.
1	<u>Životopisný materiál</u>				2
1/1	Osobní doklady, diplomy, ceny, legitimace, vysvědčení				3
1/1/1	<i>Diplomy</i>				4
1/1/1//1	Diplom ze <i>Soutěže amatérského filmu</i> za reportáž „JAK DĚLÁME PLAKÁT“; tisk; rozměry: v. 499 mm, š. 347 mm	1941	1 kar	k 1	5
2	<u>Odborná umělecká a literární činnost</u>				6
2/1	Literární činnost				7
2/1/1	<i>Scénáře, libreta a náměty</i>				8
2/1/1//1	PŘEKVAPENÍ (Scénář krátkého filmu) autoři: Josef Honys a Jan Staněk, strojopis s rukopisnými poznámkami; množství: 2 listy	1930-1945	kar	k 1	9
2/1/1//2	ATLANTIC AVENUE č. 8 (libreto filmu) strojopis s rukopisnými poznámkami; množství: 2 listy	1936	kar	k 1	10
2/2	Umělecká činnost				11
2/2//1	Snímky neznámé krajiny	1930-1945	5 sfi	k 1	12
2/2//2	Fotoalbum <i>Fotografie a filmové foto</i> . Snímky z divadelních představení, neidentifikovaných osob a různých míst z Československa a zahraničí. Celkem: 19 stran	1930-1945	1 fal	k 1	13
2/2//3	Snímky různých zvířat	1930-1945	4 sfi	k 1	14

2/2	Umělecká činnost				
2/2//4	Neidentifikované snímky měst	1930-1945	5 sfi	k 1	15
2/3	Pomocný a studijní přípravný materiál				16
2/3/1	Filmové náměty-podklady				17
2/3/1//1	Námět pro krátký film PÍSEŇ DOMOVA, autor: Otomar Gatschä, strojopis; množství: 1 list	1924/1945	kar	k 1	18
2/3/1//2	Episoda svobodného dělníka, literární esej, strojopis s rukopisnými poznámkami; množství: 1 list	1940/1941	kar	k 1	19
2/3/1//3	Říjen 1943, literární esej, strojopis; množství: 1 list	1943	kar	k 1	20
2/3/2	Fotografie z natáčení filmů				21
2/3/2//1	Album s pracovními snímky z natáčení filmu ROZINA SEBRANEC, autor: Jan Staňek; celkem 19 stran	1945	1 fal	k 1	22
3	Veřejná činnost				23
3/1	Vlastní firma				24
3/1//1	Tiskařská generace Staňků, stručná historie knihtiskárny; tisk; množství: 1 list	1941	kar	k 1	25
3/1//2	Hlavičkový tiskopis Knih tiskárny Staňek; množství: 1 list	1930-1948 ³	kar	k 1	26
3/1//3	Snímky z knihtiskárny Staňek v Praze Nuslích	1940/1945	9 sfi	k 1	27
4	Ilustrační materiál o původci fondu				28
4/1	Fotografie, vyobrazení				29
4/1//1	Snímky Jana Staňka z dovolené v zahraničí	1935-1945	11 sfi	k 1	30
4/1//2	Dokumentační portréty Jana Staňka	1935-1945	17 sfi	k 1	31
4/1//3	Portréty Jana Staňka při tvorbě filmů; různé rozměry	1935-1945	10 fsn	k 1	32
4/1//4	Fotografie ze společenské akce. Na snímku Spurný, Jan Staňek, manželka a Otomar Korbelář. Rozměry: 82 x 132 mm	1944	1 fsn	k 1	33

³ Totožný hlavičkový papír byl používán i po smrti Jana Staňka v roce 1946.

4/2	Vzpomínky, oslavné projevy				34
4/2//1	<i>Divadelní plakát (dějiny). Jenda Staňk: Petříček a Pavlíček. Článek, který vyšel v Divadelních novinách dne 1.7 1997; množství: 1 list, kopie</i>	1997	kar	k 1	35
4/3	Soupisy prací				36
4/3//1	Soupisy filmů Jana Staňka; tisk s rukopisnými poznámkami; množství: 3 listy	1943-1997	kar	k 1	37
4/3//2	Seznam filmových plakátů Jana Staňka, rukopisné poznámky; množství: 1 list	1995/1997	kar	k 1	38
4/4	Smuteční oznámení, nekrology, proslovy nad rakví				39
4/4//1	Parte Jendy [Jana] Staňka; tisk; množství: 4 listy	1945	kar	k 1	40
4/4//2	Časopis <i>Československý kinoamatér</i> (r. 1946, č. 1-2, ročník X.); Zpráva o úmrtí Jana Staňka (s. 3)	1946	kar	k 1	41
4/5	Varia				42
4/5//1	Lepička na filmové pásy o velikosti 8mm; Výrobce: Cinea Švýcarsko	1930/1945	1 jin	k 1	43
5	<u>Písemnosti týkající se rodinných příslušníků</u>				44
5//1	Snímky otce Viléma Staňka	1935-1945	5 sfi	k 1	45
5//2	Snímky neidentifikovaného chlapce	1935-1945	2 sfi	k 1	46
5//3	Snímky neidentifikovaného děvčete	1935-1945	2 sfi	k 1	47
5//4	Snímky manželky Libuše Staňkové	1920-1945	7 sfi	k 1	48

Název archivní pomůcky: Staněk Jan (1919–1945)

Časové rozmezí archivní pomůcky: [1924]–1945 (1997)

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 1 kar, 76 sfi, 2 fal, 11 fsn, 1 jin

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 48

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,12 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 27. 02. 2017

Zpracovatel archivního souboru: Luboš Marek

Archivní pomůcku sestavil: Luboš Marek

Počet stran archivní pomůcky: 11

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Tomáš Lachman, vedoucí oddělení písemných archiválií NFA v.r., č.j. NFA 0997/2017 ze dne 13. června 2017